

Anatolida: „ Moartea cuvintelor”- declinul desăvârșirii spirituale

Drd. Ana-Maria

VLAD

Universitatea Dunărea de Jos din Galați

Abstract

Heliade Rădulescu meticulously directs the show Making the World through the two basic concepts: reason and faith. The psychological identity of the characters consists in engraving the dialogue with the Divinity and the mechanism of duality inherent in consciousness during the work. The paradigm of the psychological complexity of the characters brings to the fore the integrity of the human being who ascends to perfection.

Violation of one of the Ten Commandments leads to the awakening of the spiritual conscience and ultimately to the acknowledgment of guilt. Through the lyrics of the poem “Death of words” by Octavian Paler: A face of sand / and hands of sand / and the tongue in my mouth is still sand / I can no longer say anything in my defense /... Everything I loved to turned to sand / everything we did wrong turned to sand - we can summarize the regret of the deed committed by Cain.

God's judgment is right, and human reason must accept it, whether it understands it or not.

Keywords: *spiritual consciousness, psychological identity, understanding, spiritual perfection*

Era divina voce cui zicem conștiință:
"Și unde este Abel? și unde e-al tău frate?"
Ce are să răspundă? "Nu știu! (Căci n-are încă
Întregă cunoștință d-a faptei împlinire.)
Nu știu!... n-am fost custode!"
(*Anatolida*, Capitolul V *Moartea sau frații*)

În *Anatolida* tensiunea cuvintelor reiese din aglomerația substantivelor și verbelor: *chinuri, gemete, luptă, revoltă, păcat, țipă, cădere, dezastruos* și lista poate continua. Aglomerația verbelor de mișcare produce o forfotă continuă atât vizual cât și la nivelul identitar psihologic al actanților din operă.

Desăvârșirea spirituală rămâne motivată supremă spre care accede ființa umană din toate timpurile , neîntreruptă fiind sfortarea lăuntrică dintre conștiința spirituală și rațiune. Introducerea ex abrupto punctează individualitatea, puterea de a gândi și de a acționa a făpturii omenești, creată după chipul lui Dumnezeu - astfel că ne vom îndrepta atenția asupra personajului central al ultimului capitol din *Anatolida- Moartea sau frații*, și anume Cain, fără a ignora restul operei, în raport cu textul biblic.

Oprindu-ne asupra versetului biblic din *Romani 1:18* „, Mânia lui Dumnezeu se descoperă din cer împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu și împotriva oricărei nelegiuiri a oamenilor care înăbușă adevărul în nelegiuirea lor., identificăm în limbajul lui Pavel cuvântul *mânie* ce are drept corespondent grecesc *orge*, făcându-se referire la o emoție pozitivă de mânie în contra unei situații de nedreptate.

Întorcându-ne la textul lui Heliade, observăm la nivel lexico-gramatical repetiția adverbului relativ *unde*, care accentuează solicitarea localizării geografice alături de verbul *este* la modul indicativ, timp prezent: „*Și unde este Abel? și unde e-al tău frate?*”

Această insistență divină accentuează starea de mânie a lui Dumnezeu, *orge* ca venind din înalturile cerului făcându-se referire pe tot parcursul epopeei la „*maiestatea unui Dumnezeu mânios și ochiul Său atotvăzător și întinderea cuprinzătoare a mâniei Sale: orice este sub cer, dar nu încă și sub Evanghelie, se află sub mânia Sa,*”(*J.A.Bengel, Gnomon of the New Testament p.103*)

În capitolul IV *Arborul științei* , partea a IX-a, întâlnim scena păcatului originar:„ *În adevăr, căderea a fost și este-o faptă,/ Căci degradat fu omul mai jos și decât vita;/ Și oricare-ar fi forma prin care se transmise,/ Învederează timpii de-ntreagă fericire/ Și d-o cultură naltă, cât li s-a dat și nume/ De timpii divini*”, timpii *d-aur*, iar în capitolul V. *Moartea sau frații* imaginea degradării umane persistă: „*Căderea-a fost și este, nu însă preursită / Din planul providenței, ci din fatală-eroare./ D-aci în ignoranță, în lipsă căzut omul, / Pierdu Adam edenul, primara fericire,/ Căzu omul din culmea progreselor cântate/ De toți profeții lumii popoarelor antice.*”, astfel că, pierderea lumii paradisiace originare produce dezechilibre psihologice: „*Ci care e cuvântul căderii deplorabili, /Al unei catastrofe atâta de complete?/Să ascultăm răspunsul sau paradoxul mare:/Căci cuteză să guste din arborul științei!!!/ Și ce, au moare omul când gustă temerariu /Din fructele științei?*”- aici eul poetic tinde să devină instanță absolută a discursului, unde păcatul domnește prin decăderea neamului omenesc care nu se poate împotrivi acestuia. Realizarea supremă este reușita traversării obstacolelor retoricii, ajungând la eul real, născut viu și redat de Voce, prin *Cuvînt*. Preromanticul Heliade se identifică afectiv cu suferința crochiurilor din operă.

Mânia lui Dumnezeu reprezintă pedeapsa inevitabilă atunci când legile Divinității nu sunt respectate, iar Cain este lăsat pradă rezultatelor inevitabile ale rebeliunii. „ *Cu furie mai mare, cu ură mai cumplită / Veni cu omu-n luptă și, vingător sau pradă, / Ajunse ori despotul, ori sclavul mizerabil / Al fratelui său însuși, carnefix ori victimă.*”

Referitor la păcatul strămoșesc în textul biblic la Romani 5:12 „ *De aceea, după cum printr-un singur om a intrat păcatul în lume și prin păcat a intrat moartea și astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor, din pricină că toți au păcătuit...*” ne vin în minte întrebările : Care este originea păcatului strămoșesc? Este Adam vinovat de căderea în păcat? Această vinovăție este rezultatul acțiunilor lui Adam? Poate orientarea și dispoziția noastră păcătoasă se trag de la Adam? Care este concluzia din Anatolida în raport cu textul Biblic original? În momentul de față există numeroase modalități de interpretare privind originea și sursa păcatului. Punctul comun al acestora este că păcatul din străbuni nu este unul anume, ci se află la originea tuturor păcatelor, sub denumirea de „păcatul lui Adam”.

Cu referire la textul din Romani 5:12, Pavel utilizează cuvântul „păcat” la numărul singular accentuând unul anume, acela al lui Adam (Romani 5: 14-17), iar la plural regăsim termenul „ greșeli” vorbind despre păcatele omenirii (Romani 5 : 16).Pavel vorbește despre legea din Sinai (Romani 5: 20) fapt ce a dus la nenumărate greșeli (Romani 5: 20, 7: 11) și accentuează credința și implicarea personal pentru primirea harului și neprihănirii. Ucenicul lui Hristos prezintă cele două categorii ale păcatului în Romani 5: 12, cel al lui Adam și cele ale omenirii. De reținut este faptul că păcatul lui Adam este startul pentru acțiunile noastre. El a fost poarta intrării păcatului în lume, însă noi, oamenii cedăm prin adaptare și acceptare în raport cu realitatea. Raportându-ne la opera lui Heliade-Rădulescu, capitolul V evidențiază două perspective ale morții, din punct de vedere textual și teologic, astfel că aceasta survine ca o consecință a greșelii lui Adam. Moartea capătă două conotații: una spirituală.- care simbolizează ruptura de Divinitate, în cazul lui Cain „ *Semn rău, crezu în sine și Cain svânturatul. / Se negură la față, crezându-se-n urgie / În cele preainalte și el, și ale sale. / Tentația fu mare, și o simți ca omul / Cui nu-i dă pas laboarea, fatica și durerea, / Ca tot dizgrațiatul. Mai auzi ș-o voce / Ce răsuna severă: "De ce astă-ntristare / Și negură pe frunte-ți? D-aduci întru dreptate, / Întru dreptate-asemeni împarte sau desparte, / Căci altfel se comite în pe deplin păcatul. / Acesta te alungă, și tu pune-ți puterea / A-l domina-nvingându-l."*, dar îndemnul transmis de Dumnezeu va fi nesocotit și acest fiu al lui Adam va fi tulburat, iar în locul credinței în adevăr și iubirii vor apărea conflictele și îndepărtarea de cei dragi, de bine, de frumos - și alta fizică pentru Abel, fratele celui menționat anterior: „ *Ca fulgerul jos cade blând, inocentul frate, / Și-n ultima-i cătare răsstrăluci clemența, /Amorul și iertarea , cu un surâs pe buze-i*

/Fiori îl petrecură și-i coperiră ochii. / Se stinse. Și pământul săltă cuprins d-oroare, / De sângele ce curge s-orbil îl întină.” Căderea în păcat a lui Adam („*Pierdu Adam edenul, primara fericire, / Căzu omul din culmea progreselor cântate / De toți profeții lumii popoarelor antice.* /”) are consecințe asupra existenței noastre păcătoase și prin moarte, astfel că ideea păcatului străbun care are origini păcătoase drept moștenire, este real. Ellen White în cartea *Educație* trasează o idee de forță, și anume că noi, oamenii zilnic suportăm consecințele gustării din Pomul Vieții prin orice faptă realizată. Firea noastră pământescă are o aplicare moștenită, cu care ne naștem „*spre rău, o putere căreia nu I se poate rezista, fără ajutor.*” (p. 28-30)

Cain își reprimă în mod voit acțiunile referitoare la ce ar dori să facă, pentru că fusese crescut în credință și cunoaștere de Dumnezeu, dar în final pierde puterea de a face diferența între realitate și greșală. Pentru câteva clipe capacitatea de percepție a realității se opacizează, inima îi este cuprinsă de furie necontrolată, conștiința se tocește, iar sufletul se rupe de Divinitate. „*Ca-mpuns, speriat Cain răsare și se scoală / Feroce, spăimântabil ca unul ce e-n luptă / C-un inemic de moarte; i se zbârlise părul, / I se-ncruntase fruntea, cu ochii plini de flăcări / Și cu furoarea-n față: / Ce! fiii mei sclavi vouă? / În servitute fiii, a mea posteritate? / Mai bine jos despoții! De jos, din rădăcină / Să moară tirania!*” *răcnește, se repede, / Ia furios măciuca și capul drept în două / Lui Abel îl despică. /*”, astfel că inima-i va fi împietrită în necredința sa, canalizându-și scopul și forțele în și pentru cele lumești, neglijând avertizamentul lui Dumnezeu. „*De ce astă-ntristare / .../ Căci altfel se comite în pe deplin păcatul. /*”

Cum păcatul și neprihănirea nu pot coexista, nici lumina și întunericul nu vor fi vreodată împreună, iar între realitate și greșală se va afla mereu o breșă. Fiind de partea unuia dintre termeni, are ca și consecință eradicarea celuilalt. În Matei 10: 34, Domnul Isus Hristos spunea: „*N-am venit să aduc pacea, ci sabia.*”, pentru a despărți credința de necredință și adevărul de minciună.

Istoria marelui conflict dintre bine și rău – de la data când a izbucnit pentru prima dată în ceruri și până la înfrângerea finală a răzvrătirii și eradicarea definitivă a păcatului reprezintă, de fapt o altă monstră de dragoste neschimbată a Mântuitorului. În prima parte a operei *Anatolida*, Capitolul I *Empireul și Tohu-Bohu* „*Văd toți pe Fiul gloriei l-a Patrelui său dreaptă / Și cunoscut se face Cuvântul peste tot; / La vocea-i mundiferă creația așteaptă / Și laudă, mărire din arpele lor scot./ Și spirite, și geniuri, și minți ce nasc știință / Se-ntrec să se închine la Marele Cuvânt, / Prin el să se-ntregească în toată-a lor ființă /*”, Dumnezeu nu a realizat singur Universul, ci a avut „*un ajutor*” : cuvântul, care nu mai este temelia tuturor popoarelor, ci conform Cuvântului Biblic prin transgresare ajunge fundamentul, vocea naturii umane, ... *La început a fost Cuvântul*, acesta devine mărturisire, istorisire, fiind prefabricat, artificial,

ascunzător de gânduri. Lui Cain „, *I-e frică și rușine naintea lor s-apară, / I-e frică d-al său sine. / Trist, palid, plin de spaimă, stătut d-atâtea chinuri.*” Tot cuvântul capătă tentă personală când transmis de emițător, este unit de acesta prin veridicitate.

Prin utilizarea persoanei I, cuvântul deține încărcătură subiectivă transmițând receptorului un tâlc, o taină, o revelație și vorbim despre un „sentiment viu, afectiv, o trăire sensibilă”. Suprapunerea principiului divin cu cel demonic este transpusă în domeniul verbal, sufletul tânjind după spovedanie, astfel că omul „, călător pe-acest Pământ” caută neprihănirea, harul lui Dumnezeu, folosindu-se de vorbe, de fapte.

BIBLIOGRAFIE

Angelescu Mircea, *Ion Heliade Rădulescu: o biografie a omului și a operei*, Editura Minerva, București, 1987.

BIBLIA sau SFÂNȚA SCRIPTURĂ, traducere Dumitru Cornilescu, Ed. A 2-a rev., Editura Casa Bibliei, București, 2012

Angelescu Mircea, *Echilibrul între antiteze. Heliade – o biografie*, Editura Univers enciclopedic, București, 2001

Bengel J.A. , *Gnomon of the New Testament, 3 vols., 1742, citat de Douglas J. Moo, The Epistle to the Romans (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1996). p.103*

Călinescu G., *I. Eliade Rădulescu și școala sa*, Editura Tineretului, București, 1966.

Dugneanu Paul, *Poezia lui Ion Heliade Rădulescu*, Editura Muzeul Literaturii Române, București, 1995 (ed. a II-a, 2002).

I. Heliade Rădulescu interpretat de : [interpretat de M. Eminescu,] / studiu, antologie, tabel cronologic si bibliografie de Paul Cornea ; [coperta colectiei, Ion Dogar-Marinescu], Editura Eminescu, București, 1980.

Piru Al. , *Introducere în opera lui I. Heliade Rădulescu*, Editura Minerva, București, 1971

Popovici D. , *Studii literare*, postfață de A. Martin, Editura „, Literatura română în epoca „Luminilor”, Cluj, 1972;

Pfandl Gerhard, Editor coordonator, *Interpretarea Scripturii*, Institutul de cercetări biblice, București, Editura Viață și sănătate, 2012

Sorohan Elvira, *Ipostaze ale revoltei la Heliade Rădulescu și Eminescu*, Editura Minerva, București, 1982.

Țugui Grigore, *Ion Heliade Rădulescu îndrumătorul cultural și scriitorul*, Editura Minerca, București, 1984.

White Ellen, *Educația*, Editura Viață și Sănătate (www.viatasisanata.ro), București, 200